

Avalik konsultatsioon

turuosalistega nende piirkonnaüleste riskimaandamise võimaluste vajaduse
kohta pakkumispirkondade piiridel, mis jäävad Baltimaade võimsusarvutuste
piirkonna (VAP) sisse

Kõigis ajalistes piirides ühtlustatud piiriülesed turud viivad tõhusama Euroopa turuni ja toovad kasu klientidele. Forvardturgudel on tähtis roll selles, et võimaldada turuosalistel kindlustada võimsusi ja maandada positsiooniriske juba varem kui üks-päev-ette ajavahemikus. Komisjoni määrus (EL) 2016/1719, 26. september 2016, millega kehtestatakse võimsuse jaotamise forvardturu eeskiri (FCA GL), jõustus 17. oktoobril 2016 ja tagab, et see tulevikus üleeuroopalisel turul ka juhtub.

FCA GL-i sätetega kehtestatakse raamistik ühendusvõimsuste arvutamiseks ja eraldamiseks ning piiriüleseks kauplemiseks forvardturgudel (st rohkem kui ühe päeva jagu ette).

FCA GL-i artikli 30 lõikes 2 sätestatakse, et kui FCA GL-i jõustumise ajal ei ole pakkumispirkonna piiril pikaajalisi ülekandeõigusi (LTTR), siis on pakkumispirkonna riiklikel reguleerivatel asutustel (RRA) kohustus võtta vastu **koordineeritud otsused** LTTR-ide sisseviimiseks hiljemalt 17. aprillil 2017, kuus kuud pärast FCA GL-i jõustumist.

FCA GL-i artikli 30 lõikes 3 sätestatakse, et koordineeritud otsused peavad põhinema hindamisel, millega tehakse kindlaks, kas elektri forvardturg pakub kõnealustes pakkumispirkondades piisavaid riskimaandamise võimalusi. **Pakkumispirkonna piiride RRA-d peavad selle hindamise koordineeritult läbi viima** ja hindamine peab hõlmama vähemalt järgmist:

- a) **konsultatsioon** turuosalistega nende piirkonnaüleste riskimaandamise võimaluste vajaduse kohta kõnealustel pakkumispirkonna piiridel;
- b) **hindamine**. Hindamisel tuleb uurida **elektri hulgiturgude toimimist** ja hindamine peab põhinema **läbipaistvatel kriteeriumidel**, mis hõlmavad vähemalt järgmist:
 - a) analüüs, kas forvardturgudel pakutavad tooted või tootekombinatsioonid maandavad antud pakkumispirkonna päev-ette hinna volatiilsust. Sellist toodet või toodete kombinatsiooni loetakse sobivaks kõnealuse pakkumispirkonna päev-ette hinna muutumise riski maandamise vahendiks, kui esineb piisav korrelatsioon kõnealuse pakkumispirkonna päev-ette hinna ja alushinna vahel, mille suhtes toode või toodete kombinatsioon paika pannakse;
 - b) analüüs, kas forvardturgudel pakutavad tooted või toodete kombinatsioonid on tõhusad. Selleks tuleb hinnata vähemalt järgmisi näidikuid:
 - i) kauplemishorisont;
 - ii) pakutava-küsitava hinna vahe;
 - iii) kaubeldud mahud võrreldes füüsilise tarbimisega;

iv) avatud huvid võrreldes füüsilise tarbimisega.

Kui hindamine näitab, et ühes või mitmes pakkumispirkonnas on ebapiisavalt riskimaandamise võimalusi, siis peavad pädevad RRA-d nõudma vastavatelt põhivõrguettevõtjatelt:

- a) pikaajaliste ülekandeõiguste väljastamist;
- b) kindlustamist, et kättesaadavaks tehakse muud pikaajalised piirkonnaüleused riskimaandamise tooted, mis toetavad elektri hulgiturgude toimimist.

Baltimaade VAP piires on LTTR-id sisse viidud Läti (LV) ja Eesti (EE) piiriüleisel ühendusel (ühel suunal, Läti poole) ning seda füüsiliste ülekandeõigustena (piiratud PTR). Seetõttu peavad RRA-d otsustama eelnimetatud LTTR-ide sisseviimise järgmistel pakkumispirkondade piiridel: Läti-Leedu (LV-LT), Läti-Eesti (LV-EE), suunal Läti-Eesti, ja Eesti-Soome (EE-FI).

Et hinnata turuosaliste vajadust piirkonnaüleste riskimaandamise võimaluste järele Eesti ja Läti elektri pakkumispirkonna piiridel, kutsuvad Eesti Konkurentsiamet (EKA) ja Läti Avalike Tehnovõrkude Komisjon (PUC) käesolevaga Baltimaade elektrituru aktiivseid kauplejaid avaldama oma arvamust piirkonnaüleste riskimaandamise instrumentide kohta.

EKA ja PUC kutsuvad aktiivseid kauplejaid vastama järgmistele küsimustele.

1. Kas teil on Eesti ja Läti elektriturgudel piisavalt riskimaandamise võimalusi?
 - a. Kui teil on piisavalt riskimaandamise võimalusi, siis palun selgitage neid.
 - b. Kui teil ei ole piisavalt riskimaandamise võimalusi, siis palun selgitage, millised riskimaandamise tooted oleksid teie ootuste kohaselt teie ettevõttele kasulikud.
 - c. Kas teil on vajadus piirkonnaüleste riskimaandamise võimaluste järele Läti-Leedu, Eesti-Soome (mõlemal suunal) ja Läti-Eesti (ühel suunal, Eesti poole) pakkumispirkondade piiridel?
2. Millistest toodetest koosneb teie elektririskide maandamise portfelli?
 - a. Millised on viimasel kolmel aastal kasutatud toodete osakaalud ja ajalised piirid?
 - b. Millised on riskimaandamise toodete planeeritud osakaalud järgmiseks kaheks aastaks (2017, 2018)?

Palun esitage oma arvamused ja vastused küsimustele hiljemalt 13. veebruaril 2017. Arvamused ja vastused saate edastada posti teel või e-postiga:

Public Utilities Commission of Latvia, 45 Ūnijas Street, Riga, LV-1039, Latvia

(Läti), e-post: sprk@sprk.gov.lv

või

Eesti Konkurentsiamet, Auna 6, 10317 Tallinn, e-post:

info@konkurentsiamet.ee